

TIEDONJULKISTAMISEN NEUVOTTELUKUNTA

Toimintakertomus
kesäkuu 2007 - toukokuu 2008

© Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan julkaisuja 1/2008

ISSN 1797-1276

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta
Hallituskatu 2 B
00170 Helsinki
p. (09) 2286 9236
info@tjnk.fi
<http://www.tjnk.fi>

Helsinki 16.10.2008

Sisältö

Neuvottelukunnan asema valtionhallinnossa ja tehtävät.....	5
Henkilöstö ja hallinto.....	5
Neuvottelukunnan jäsenet 1.6.2006–31.5.2009.....	5
Kokoukset.....	6
Neuvottelukunnan keskeiset tehtävät toimivuotena.....	6
Tiedonjulkistamisen valtionpalkinnot.....	6
Tiedonjulkistamisen kohdeapurahat.....	9
Puolivuotiset apurahat.....	9
Muut hankkeet.....	9
Kirjastojen ostotukijärjestelmä.....	10
Järjestetyt seminaarit ja muut tapahtumat.....	10
TIETOKIRJA.FI.....	10
Turun kirja- ja tiedemessut 5.–7.10.2007.....	11
Tasavertaisen tiedonvälityksen haasteet -asiantuntijaseminaari 5.10.2007.....	11
Monitieteinen ihmisyys -muistoseminaari 5.10.2007.....	11
Kolme tarinaa tiedonvälityksestä -lavakeskustelu 6.10.2007.....	11
Muunmaalaisuuden kuva suomalaisessa populaarikulttuurissa -lavakeskustelu 7.10.2007.....	11
Tiedevalistus ja viestintä – idealismia, politiikkaa vai kauppatavaraa -muistoseminaari 26.10.2007.....	11
Science in society -seminaari 18.4.2008.....	12
Tutkimus, aineistot ja avoimuuden rajat -seminaari 21.4.2008.....	12
Kulturmöten - ett finsk-svenskt miniseminarium med anledning av Delegationen för informationsspridnings besök i Sverige 22.5.2008.....	12
Neuvottelukunnan julkaisut.....	12
Muu vaikuttaminen.....	12
Tiede yhteiskunnassa ja EU:n tutkimuksen puiteohjelma.....	12
EUROSIS-hanke.....	13
Tiede ja yhteiskunta -työryhmämuistion kartoituskysely.....	13
Yhteistyö eettisten neuvottelukuntien kanssa.....	13
Suomen tieteen ja teknologian tietopalvelu research.fi.....	13
Keskeiset seminaarit, vierailut ja matkat.....	13
Muuta.....	14

Tiedonjulkistamisen valtionpalkintojen jakotilaisuus 14.4.2008

Opetusministeriön kansliapäällikkö Harri Skog jakoi tiedonjulkistamisen valtionpalkinnot valtioneuvoston juhlahuoneisto Smolnassa.

Vuoden 2008 palkitut teokset

Kansliapäällikkö Harri Skog, tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan puheenjohtaja Jussi Nuorteva ja pääsihteeri Reetta Kettunen ottivat vieraat vastaan.

Opetusministeriön kansliapäällikkö Harri Skog

Professori Esko Valtaojalle myönnettiin tiedonjulkistamisen valtionpalkinto kirjatrilogiastaan.

Tiedonjulkistamisen valtionpalkinnonsaajat 2008

Kuvaaja: Pirjo Mäenpää

Neuvottelukunnan asema valtionhallinnossa ja tehtävät

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta on opetusministeriön asiantuntijaelin, joka seuraa tieteen, taiteen ja tekniikan eri alojen saavutuksia Suomessa ja ulkomailla sekä muun kansallisen ja kansainvälisen tiedon kehitystä. Neuvottelukunta jakaa vuosittain kohdeapurahoja ja tekee esityksen tiedonjulkistamisen valtionpalkinnon saajista sekä laatii tietokirjallisuuden osalta laatukirjallisuuden ostotukilistat. Lisäksi se antaa ministeriölle lausuntoja toimialaansa liittyvistä kysymyksistä ja tekee esityksiä ja aloitteita eri tavoista edistää tiedon levittämistä.

Neuvottelukunta on asetettu opetusministeriön päätöksellä 13.1.1972.

Päätöksessä neuvottelukunnan tehtäväksi asetettiin erityisesti:

1. tehdä opetusministeriölle esityksiä ja aloitteita eri tavoista edistää tiedon levittämistä maassamme,
2. antaa lausuntoja toimialaansa liittyvistä kysymyksistä,
3. tehdä vuosittain opetusministeriölle ehdotus valtion tiedonjulkistamispalkintojen jakamiseksi,
4. laatia vuosittain opetusministeriölle ehdotus valtion tulo- ja menoarvioon tiedonjulkistamista varten otettavista määrärahoista,
5. suorittaa opetusministeriön sille antamat muut tehtävät.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan roolia on vahvistettu ja samalla sen tehtäväkenttä on monipuolistunut. Tiede ja yhteiskunta -työryhmän muistio (opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004: 28) ja sen jatkokyönä laadittu opetusministeriön toimenpideohjelma (29.11.2007) määrittävät tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan aseman tiedonjulkistamisen kenttää koordinoivana ja tiedonjulkistamista edistävänä tiedehallinnon toimijana.

Neuvottelukunnan tehtäväksi on lisäksi vakiintunut:

- myöntää tiedonjulkistamisen kohdeapurahoja (rinnastuu OPM:n päätöksen 13.1.1972 tehtävään 4),
- laatia kirjastojen ostotukiesitys laadukkaana vähälevikkisen tietokirjallisuuden osalta,
- herättää keskustelua alan kysymyksistä,
- tehdä tutkimuksia ja selvityksiä tiedonjulkistamisen alueelta,
- koordinoida Suomen tieteen ja teknologian tietopalvelua Research.fi,

- osallistua Euroopan yhteisön tieteen ja teknologian-puiteohjelman Tiede yhteiskunnassa -erityisohjelman toteuttamiseen, ja
- edistää tiedeviestinnän ja tietokirjoittamisen koulutusta.

Asiantuntijaelimenä tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan vaikutus ulottuu ministeriön ja tieteen organisaatioiden tavoitteisiin ja toimintaan.

Henkilöstö ja hallinto

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan henkilöresurssit koostuvat päätoimisesta pääsihteeristä sekä tutkimuseettisen neuvottelukunnan kanssa jaetusta sihteeristä. Vuonna 2008 sihteerin toimi muutettiin avustajan toimeksi. Toimivuotena neuvottelukunnan pääsihteerinä toimi filosofian tohtori Reetta Kettunen. Neuvottelukunnan sihteerinä toimi tradenomi Johanna Nieminen 16.11.2007 asti. Filosofian maisteri Terhi Tarkiainen aloitti neuvottelukuntien yhteisenä avustajana 7.1.2008.

Neuvottelukunnan toimisto sijaitsee Tieteellisten seurain valtuuskunnan yhteydessä.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan hallinnoimat toimintaan tarkoitettut määrärahat jakautuvat neljään eri kokonaisuuteen. Neuvottelukunnan määrärahat opetusministeriössä koostuvat toimintamäärärahasta (29.01.01.1, VA29905/toiminto509) sekä määrärahasta käytettäväksi tiedonjulkistamisen kohdeapurahoihin ja tiedonjulkistamisen valtionpalkintoihin (29.60.53.07; va:293, Tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistäminen). Pääsihteerin ja avustajan palkka ja toimiston kulut ovat osa opetusministeriön myöntämää Tieteellisten seurain valtuuskunnan toimintamäärärahaa.

Kirjastonjohtaja Kari Vaijärvi toimi neuvottelukunnan vakinaisena asiantuntijana.

Neuvottelukunnan jäsenet 1.6.2006– 31.5.2009

Tiedonjulkistamisen neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtaja ja kymmenen jäsentä, jotka opetusministeriö nimittää kolmeksi vuodeksi kerrallaan kuultuaan Suomen Akatemiaa, taiteen keskustoimikuntaa sekä alan keskeisiä järjestöjä.

Puheenjohtaja

pääjohtaja Jussi Nuorteva, Kansallisarkisto

Varapuheenjohtaja

professori Laura Kolbe, Helsingin yliopisto

Jäsenet

professori Liisi Huhtala, Oulun yliopisto

päätoimittaja Johanna Korhonen, Journalisti-lehti

johtaja Kirsi Lindroos, opetusministeriö

professori Markku Löytönen, Helsingin yliopisto

viestintäpäälikkö Anu Mustonen, Jyväskylän yliopisto

akatemiaprofessori Risto Nieminen, TKK

toimittaja Martti Paananen

professori Yrjö Juhani Renvall, Tampereen yliopisto

professori Marja-Liisa Riekkola, Helsingin yliopisto

Kokoukset

Kuluneen toimivuoden aikana 1.6.2007–31.5.2008 neuvottelukunta kokoontui kahdeksan kertaa, joista yksi kokous oli sähköpostitse käyty verkkokokous.

Neuvottelukunta muodostaa tarvittaessa työryhmiä valmistelemaan käsiteltävänä olevia asioita neuvottelukunnan päätettäväksi. Toimivuonna toimi apurahatyöryhmä, joka valmisteli esityksen vuoden 2008 apurahoista.

Neuvottelukunnan keskeiset tehtävät toimivuotena

Tiedonjulkistamisen valtionpalkinnot

Tiedonjulkistamisen valtionpalkinnot ovat neuvottelukunnan julkisuudessa näkyvin toimintamuoto. Valtiovallan osoittamalla tunnustuksella on erityinen merkitys ja asema suomalaisten tiedonvälityksen palkintojen joukossa. Palkintoa arvostetaan myös siksi, että palkintoesityksen tekijä on riippumaton, eri alojen tunnustetuista asiantuntijoista koostuva neuvottelukunta.

Tiedonjulkistamisen valtionpalkinto on tasokkaiden tietokirjojen, radio- ja TV-ohjelmien sekä sanoma- ja aikakauslehtien palkitsija. Palkintojen piiriin kuuluvat edellisen kalenterivuoden aikana julkistetut tietotuotteet. Palkinto voidaan myöntää kirjoittajalle, esittäjälle, toimittajalle, tuottajalle tai kääntäjälle taikka työryhmälle. Tiedonjulkistamisen kentällä erityisen ansioituneelle henkilölle voidaan palkinto myöntää elämäntyöpalkintona.

Palkinnot myöntää opetusministeriö tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan esityksestä.

Esityksiä palkinnon saajiksi pyydetään kustantajilta, alan järjestöiltä ja muilta tahoilta. Saatujen esitysten määrä on viime vuosina kasvanut. Vuoden 2008 palkinnoksi neuvottelukunnalle saapui n. 320 esitystä. Näiden lisäksi sekä neuvottelukunnan jäsenet että pääsihteeri voivat tuoda omat esityksensä palkintokäsittelyyn.

Vuonna 2008 jaettiin yhteensä kahdeksan palkintoa, joista kukin oli suuruudeltaan 10 000 euroa ja joista yksi oli elämäntyöpalkinto.

Kansliapäällikkö Harri Skog jakoi tiedonjulkistamisen valtionpalkinnot 14.4.2008 valtioneuvoston juhlahuoneisto Smolnassa.¹

1. Hallituksen puheenjohtaja **Juha Nurminen** Itämeren historiaan, kulttuuriin ja suojeluun kohdistuneesta monipuolisesta elämäntyöstä

KTM Juha Nurminen (s. 1946) on liiketoiminnan lisäksi tullut tunnetuksi tutkijana, valokuvaajana ja kerääjänä, merenkulkukulttuurin ja -historian vaalijana ja tunnetuksi tekijänä sekä Itämeren suojelun edistäjänä.

Nurminen on vuonna 1992 perustetun John Nurmisen Säätiön hallituksen puheenjohtaja. Säätiö on keskittynyt merenkulun, löytöretkeilyn ja kartografian historiaan ja sen tunnetuksi tekemiseen sekä ympäristökysymyksiin. Säätiö kustantaa julkaisuja, järjestää näyttelyitä ja lainaa aineistoaan näyttelyihin sekä tukee tieteellistä tutkimustoimintaa.

Juha Nurminen on ollut vahvasti esillä säätiön tavoitteiden puolestapuhujana ja aktiivisena toimijana. Nurminen on tuottelias kirjoittaja ja tiedonjulkistaja. Hänen johdolla on pidetty meri-, kartta- ja kulttuurihistoriallisia seminaareja, näyttelyitä sekä toimitettu lukuisia julkaisuja. Jokainen toimintamuoto on avannut meriteiden pitkä ja polveilevaa historiaa suurelle yleisölle. Useille kielille käännettyjä teoksia ovat muun muassa *Mare Balticum* (1995), *Ultima Thule - pohjoiset löytöretket* (2001) ja *Meritie – navigoinnin historiaa* (2007). Julkaisut ja teokset ovat osoittaneet Itämeren merkityksen Suomen kulttuurin ja politiikan kannalta tärkeänä väylänä.

Viimeisin Nurmisen johdolla tehty suurnäyttely Pohjola piirtyy kartalle – myyteistä todellisuuteen syksyllä 2006 hahmotti eurooppalaisen kartografian historiaa 1500-lu-

¹ Opetusministeriön tiedote 14.4.2008: http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2008/04/tiedonjulkistamisen_valtionpalkinnot.html

Tiedonjulkistamisen valtionpalkinto voidaan myöntää kuluneen vuoden aikana julkistetulle kirjalle, radio- ja TV-ohjelmalle, sanoma- ja aikakauslehdelle tai muulle tietotuotteelle. Palkinto osoitetaan kirjoittajalle, toimittajalle, tuottajalle tai työryhmälle. Lisäksi voidaan myöntää elämäntyöpalkinto ansioituneelle tiedon-

vulta tähän päivään. Näyttely osoitti, miten maantieteellinen kokonaisuus – Pohjola, Pohjoismaat, Skandinavia – otti paikkansa eurooppalaisessa tilassa.

John Nurmisen säätiö on viime vuosina toiminut puhtaamman Itämeren puolesta. Juha Nurminen on itse lisännyt tietoa Itämeren tilasta ja osallistunut toimintaan, jonka tavoitteena on rehevöitymisen ja sinileväkukintojen vähentäminen. Nurmisen johdolla säätiö on jo panostanut konkreettisiin, meren tilaa parantaviin hankkeisiin. Nurmisella on ollut keskeinen asema siinä, miten Itämeren historiasta ja suojelun tarpeellisuudesta on tiedotettu Suomessa ja alueen ympärysvaltioissa.

Juha Nurminen on tehnyt mittavan elämäntyön tiedon lisääjänä Itämeren ja sen ranta-alueiden historiasta, kulttuurista ja ympäristön tilasta.

2. Helsingin kaupungin **kansainvälisen kulttuurikeskus Caisan** johtaja **Johanna Maula**, vt. johtaja **Ahmed Akar**, kulttuurituottaja **Kitari Mayele**, kulttuurituottaja **Alina Ciesla**, kulttuurituottaja **Ogechukwu Eneh**, kulttuurituottaja **Lilian Neo**, kulttuurituottaja **Azra Dzaferovic-Lika**, ATK-suunnittelija **Edmon Dolaian**, verkkopalvelusuunnittelija **Katja Kaila**, vs. verkkopalvelusuunnittelija **Elina Huhta**, tiedottaja **Martta Louekari** sekä lavastus- ja sisustussuunnittelija **Faruk Lika** monipuolisen tiedon tuottamisesta maahanmuuttajille ja maahanmuuttajista

Helsingin kaupungin kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa perustettiin vuonna 1996 maahanmuuttajien ja kaupunkilaisten kansainväliseksi kohtauspaikaksi. Runsaassa kymmenessä vuodessa Caisasta on kehittynyt pääkaupunkiseudun tärkein monikulttuurisuutta edistävä toimija. Caisa järjestää vuosittain satoja tapahtumia, joihin osallistuvien määrä nousee yli 100 000:n. Näin välittyy merkittävä määrä tietoa suomalaisesta kulttuurista ja yhteiskunnasta maahanmuuttajille mutta samalla myös eri maahanmuuttajaryhmien kulttuurista suomalaisille muita kulttuureita edustaville kävijöille. Caisan yhteydessä toimii lukuisia yhdistyksiä ja yhteisöjä. Maahanmuuttajilla on keskeinen asema tiedontuottajina.

Erityisen merkittäväksi tiedon kanavaksi on muodostunut Caisan ja yhteistyötahojen ylläpitämä maahanmuuttajien Infopankki (www.infopankki.fi), joka tarjoaa 15 kielellä perustietoa maahanmuuttajille yhteiskunnan toiminnasta ja mahdollisuuksista Suomessa.

Kulttuurikeskus Caisa on erinomainen esimerkki maahanmuuttajien kyvystä toimia aktiivisina tiedontuottajina, silloin kun heille tarjotaan siihen perusedellytykset.

3. Toimittaja **Eeva Luotonen** radiotyöstä ohjelmasarjoissa *Kuka on kukin kirjallisuudessa* ja *Jumalainen heinäkuu*

Radiotoimittaja Eeva Luotosella on taito löytää tuttuinkin asioihin uusia ja oivaltavia näkökulmia. Hänen ohjelmissaan kuuluu myös toimittajan laaja perehtyneisyys käsittelemiinsä asioihin. Luotonen tuntee suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin perinpohjaisesti. Ohjelmissaan hän lähestyy kirjallisuutta käyttäen tukena tietokirjallisuuden ja tutkimuksen tuomia näkökulmia. Hän yhdistää kirjallisuuden ymmärtämisen ja tulkinnan esimerkillisellä tavalla historiaan ja yhteiskuntaan antaen kuitenkin tilaa lukijan omaan kokemukseen perustuvalla subjektiiviselle lukuelämykselle.

Eeva Luotosen laaja ohjelmasarja *Kuka on kukin kirjallisuudessa* perehdyttää kuulijat maailmankirjallisuuden henkilöihin ja hahmoihin, todellisiin ja fiktiivisiin. Ohjelmat avaavat polkuja antiikin ja Raamatun hahmoihin, Petrarcan teoksiin, tohtori Jekyllin ja herra Hyden taustoihin ja satujen ikinuoren Peter Panin psykologiaan. Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta piti erittäin merkittävänä toimittaja Luotosen panosta myös Radio 1:n *Jumalainen heinäkuu* -teeman ohjelmissa.

Eeva Luotonen on luonut radiouransa Yleisradion Radio 1:n toimittajana, tuottajana ja toimituspäällikkönä. Hän sai Suomalaisen radio- ja TV-viihteen seura Studio Kymppin myöntämän Eero Saarenheimo -palkinnon vuonna 2006.

4. Professori **Max Engman** teoksesta *Raja. Karjalankannas 1918 – 1920* (WSOY)

Suomen ensimmäiset askeleet itsenäisenä valtiona olivat vaikeita. Suhteet Neuvosto-Venäjään säilyivät jännittyneinä vuoden 1920 Tarton rauhaan saakka ja pitkälti sen jälkeenkin. Suvereenina valtiona Suomen tuli ennen muuta valvoa valtiollisia rajojaan. Suomea ja Venäjää erottaneesta vähäisestä Rajajoesta muodostui nopeasti Suomen ulkosuhteita heijastava mikrokosmos. Joen varrella ratkottiin myös laajempia kansainvälisiä kysymyksiä.

Professori Max Engmanin teos edustaa mikrohistoriallista tutkimusmenetelmää parhaimmillaan. Rajajoen varren yksittäisistä tapauksista avautuvat laajat näkökulmat kansalliseen ja kansainväliseen tilanteeseen. Engman on perehtynyt huolellisesti lähdeaineistoon. Hänen aikaisemmat tutkimuksensa auttavat puolestaan ymmärtämään imperiumien tapaa toimia. Teos paljastaa myös sen, kuinka vähäisellä kokemuksella ja pienin voimavaroin Suomi rakensi olemassaoloaan itsenäisenä valtiona.

julkistajalle. Kustantajat, järjestöt, muut tahot ja yksityiset henkilöt voivat tehdä esityksiä valtionpalkinnon saajiksi. Esitykset toimitetaan tiedonjulkistamisen neuvottelukunnalle vuosittain joulukuun 15. päivään mennessä. Lisätietoja <http://www.tjnk.fi/valtionpalkinnot.shtml>.

Åbo Akademin yleisen historian professorina toimiva Engman on kokenut historiantutkija. Hän on toiminut asiantuntijana myös Lauri Törhösen ohjaamassa *Raja 1918* -elokuvassa, joka kertoo kirjailija Jörn Donnerin isän Kai Donnerin kokemuksista rajakomendanttina. Elokuva ei perustu Engmanin tutkimuksiin, mutta valaisee elävällä tavalla teoksen kuvailemaa historiallista tilannetta.

5. Filosofian tohtori **Lena Huldén** teoksesta *Den sexbente fienden*, suom. *Kuusijalkainen vihollinen* (Schildts)

Sodassa saavutetuille voitoille annetaan usein ratkaiseva merkitys ihmiskunnan historian ohjaajina. Filosofian tohtori Lena Huldénin teos osoittaa, että sotilaallista voittoa tai tappiota ei läheskään aina ole ratkaissut sotapäälliköiden nerous. Todellisia voittajia ovat olleet kirput, täit, torakat ja muut hyönteiset – armeijoiden kuusijalkaiset viholliset. Niiden levittämät taudit ovat surmanneet paljon enemmän sotilaita kuin on kaatunut taisteluissa. Napoleonin ei kukistanut Venäjän talvi, kuten usein on väitetty, vaan todellisuudessa hänen armeijansa murskasi sotilaiden univormuihin pesiytynyt vaate. Sen aiheuttama pilkkukuume surmasi tuhansia sotilaita ja romahdutti lopulta Suuren armeijan taistelumoraalin.

Huldénin teos on sujuvasti ja asiantuntevasti kirjoitettu. Makaaberista aiheestaan huolimatta se on jopa hauska. Teos perustuu vahvaan asiantuntijuuteen: Huldén on itse sekä historiantutkija että hyönteistieteilijä. Hyönteisten merkitys taudinaiheuttajina on toki jo aiemmin tunnettu, mutta siitä huolimatta sitä ei ole käytetty sotahistorian selittäjänä. Ilmeisesti ihmisen on ollut vaikea tunnustaa, että hyönteisten valta on usein ollut suurempi kuin armeijoiden ja sotapäälliköiden. Huldén muistuttaa kuitenkin, että hyönteisten aiheuttaman uhan ottaminen vakavasti on auttanut ratkaisevasti sotapönnistelöjä etenkin toisessa maailmansodassa ja sen jälkeen ja että sotilaallinen menestys perustuu viime kädessä tosiasioiden tunnustamiseen. Ennen muuta teos on kuitenkin korkealaatuinen esitys tautien kansainvälisestä kulttuurihistoriasta.

6. Professori **Pentti Huovinen** ja kuvittaja **Irmeli Matilainen** teoksesta *Heippa, täällä bakteeri* (WSOY)

Ihminen ei tule toimeen ilman bakteereita ja muita mikrobeja. Mikrobeja löytyy ihmisestä lukemattomista paikoista: iholta, suolistosta, limakalvoilta – aikuisesta ihmisestä yhteensä noin puolitoista kilogrammaa. Koko tämä mikrobijoukko auttaa isäntäänsä monin tavoin. Erilaisia

mikrobeja on myös kaikkialla ympäristössämme, kuten maassa, puissa, kasveissa, eläimissä tai hyönteisissä. Osa mikrobeista on myös vaarallisia, jopa tappavan vaarallisia, kuten esimerkiksi verenvuotokuumeita aiheuttavat virukset.

Tutkimusprofessori Pentti Huovinen on kirjoittanut lapsille ja nuorille tarkoitetun poikkeuksellisen selkeän ja havainnollisen kirjan, jossa käydään läpi ihmisen kannalta niin hyödylliset kuin haitalliset mikrobit. Mikrobiin rooli taudinaiheuttajina selvitetään yksinkertaisesti ja ymmärrettävästi. Kirjan näkökulma on laaja, sillä mikrobeja ei lähestytä vain terveyden kannalta, vaan lukija oppii ymmärtämään mikrobiin roolin ruoan pilaajina, puhtaan veden merkityksen, käsien pesemisen tärkeyden tai vaikkapa syyn siihen, miksi hiki haisee.

Irmeli Matilaisen kuvitus nivoutuu hyvin tekstiin ja havainnollistaa sitä eloisalla tavalla.

Realistisesti, asiantuntevasti ja hauskaasti toteutettu *Heippa, täällä bakteeri!* on tietokirja, joka onnistuu tavoitteessaan: kirjan tieto ja opetukset sulautuvat helposti osaksi arkipäivämme käyttäytymistä.

7. Psykologian tohtori **Eija Palosaari** teoksesta *Lupa särkyä* (Edita)

Psykologian tohtori Eija Palosaari pukee sanoiksi järkyttävien kokemusten herättämät tunteet, ajatukset ja kehoalliset reaktiot. *Lupa särkyä* -teos auttaa ymmärtämään, että rajuimmatkin tunnemyrskyt tai toisaalta tunteiden puute ovat täysin normaaleja reaktioita kriisitilanteisiin. Palosaari välittää sekä käytännön kriisityössä että tutkijan roolissa karttunutta viisautta kohdata kriisitilanne ja kriisin kokenut läheinen.

Vaikeassa, psykologisen tiedon kansantajuistamisen lajissa Palosaari onnistuu luovimaan vastuullisesti, luotettavasti ja kiihottomasti. Kirja voimauttaa antamalla uskoa toipumisen ja anteeksiantamisen mahdollisuuksiin. Eri ihmisten yksilöllisiä reaktiotapoja kunnioittaen Palosaari auttaa traagisessa tilanteessa olevia oivaltamaan, että jokaisella on lupa särkyä mutta myös mahdollisuus eheytyä.

8. Professori **Esko Valtaoja** tiedettä tunnetuksi tekevistä kirjatrilogiasta *Kotona maailmankaikkeudessa* (2001, Ursa), *Avoim tie. Kurkistuksia tulevaisuuteen* (2004, Ursa) ja *Ihmeitä. Kävelyretkiä kaikkeuteen* (2007, Ursa)

Tiedonjulkistamisen kohdeapurahoja ja puolivuotinen apuraha myönnetään tietoa popularisoiville kirjoille, radio- ja TV-ohjelmille, lehtiartikkeleille tai sähköisessä muodossa julkaistaville tietotuotteille. Tuet ovat tarkoitettu luovan työn tekemiseen. Tukea voidaan myöntää myös lapsille ja nuorille tarkoitettujen tie-

Turkulainen avaruustähtitieteen professori Esko Valtaoja nousi vuoden 2007 Tiedebarometrissa geenitutkija Leena Palotien ja tietotekniikkaguru Linus Torvaldsin ohella niiden harvojen suomalaisten nykytutkijoiden joukkoon, jotka myös suuri yleisö tuntee. Valtaoja on arvostettu tieteentekijä, mutta samalla verraton tiedon popularisoija. Monista kollegoistaan poiketen hän on uskaltanut panna likoon myös persoonansa. Esko Valtaoja tekee tutkimuksesta inhimillistä, helpommin lähestyttävää, mikä toivottavasti kannustaa nuoria uskaltautumaan tutkijan uralle.

Esko Valtaojan teostrilogian viimeinen osa *Ihmeitä* ilmestyi vuonna 2007. Teossarja on saanut poikkeuksellisen laajaa huomiota, voittihan sen vuonna 2001 ilmestynyt ensimmäinen osa *Kotona maailmankaikkeudessa* Tieto-Finlandia-palkinnon vuonna 2002. Trilogian toinen osa *Avoim tie* ilmestyi vuonna 2004.

Teostensa ansiosta Valtaoja on 2000-luvulla noussut populaaritieteellisen kirjallisuuden yhdeksi kiistattomista suomalaisista kärkinimistä.

Tiedonjulkistamisen kohdeapurahat

Tiedonjulkistamisen apurahoja myönnetään tiedonjulkistamista edistävien työsuunnitelmien toteuttamiseen. Kohdeapurahan voidaan myöntää henkilölle tai työryhmälle. Kohteina voivat olla tietokirjallisuuden kirjoittaminen, radio- ja TV-ohjelmien tekeminen, sanoma- ja aikakauslehtikirjoitusten kirjoittaminen sekä muiden sellaisten hankkeiden toteuttaminen, joiden voidaan katsoa edistävän tiedon laajaa leviämistä maassamme. Tuki kattaa CD-ROMit, DVD:t, videotuotannot, verkkosivut sekä monimediaiset tuotteet. Myönnoissa on painotettu luovan työn osuutta, sillä rahoitus on riittämätöntä tekniseen toteutuksen tukemiseen.

Apurahoja ei myönnetä kaunokirjallisiin tuotteisiin, tieteelliseen työhön, oppikirjojen tekemiseen eikä teosten kääntämiseen.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta jakoi 148 000 euroa tiedon julkistamista eri medioissa edistäviin hankkeisiin vuonna 2008. Neuvottelukunnalle saapui 176 hakemusta. Haetun rahoituksen yhteismäärä oli noin 880 000 euroa.

Neuvottelukunta tuki yhteensä 37 hanketta, joista kuudelle myönnettiin puolen vuoden työskentelyapurahan.

Puolivuotiset apurahat:

1. **Björklund, Tom**, Espoo
Mammutin aika -tietokirja, 8000€
2. **Ranta, Sirkka-Liisa**, Kuhmoinen
Naisten työt -tietokirja, 8000€
3. **Rustanius, Seppo**, Helsinki
Sulavesi - suomalaisia Muurmannin legioonassa -elokuva, 8000€
4. **Vanhanen, Hannu**, Tampere
Lehtikuvan saaliit ja saalistajat -tietokirja, 8000€
5. **Virtanen, Hannu**, Helsinki
Käytännön selko-opas, 8000€

sekä yksi henkilö, joka ei halua tietojaan julkaistavan.

Muut hankkeet (vastuullisen hakijan mukaan):

6. **Aksela, Maija**, Helsinki
Lasten verkkolehti Jippo, 3000€
7. **Ampuja, Outi**, Järvenpää
Oikeus hiljaisuuteen -tietokirja, 1700€
8. **Asola, Aki**, Helsinki
Iloinen demokratia - tiekartta moderniin kansanvaltaan -tietokirja, 5000€
9. **Björkman, Johanna**, Helsinki
Vanhojen elokuvateatterin interiöörit -tietokirja, 4000€
10. **Erchova, Natalia**, Helsinki
Suomi, Ruotsi ja Venäjä, tuhat vuotta naapureina -Internet-hanke, 3000€
11. **Harju, Juhana**, Helsinki
Tietokirja osteoporoosin ehkäisystä, 4400€
12. **Hazard, Kaarina**, Helsinki
Avara luonto -tietokirja, 5000€
13. **Heusala, Kari**, Tampere
Naisen orgasmikirja, 3000€
14. **Isaksson, Pekka**, Espoo
Orjuuden historia -tietokirja
15. **Kivelä, Sirkka-Liisa**, Turku
Luova vanhuus -tietokirja, 5000€
16. **Knuutila, Maarit**, Jyväskylä
Kynä ja kauha: keittokirjojen kulttuurihistoriaa -tietokirja, 4000€
17. **Lampinen, Jouni**, Rasivaara
Suomen ensimmäinen jalkapallotähti - Aulis Rytkönen -tietokirja, 1000€
18. **Lehtola, Veli-Pekka**, Oulu
Suomen saamelaiset 1900-luvulla -tietokirja, 4000€
19. **Leivo, Mauri**, Paippainen
Lintuaiheinen tietokirja, 3000€

20. **Leppänen, Airi**, Helsinki
Ihmisoikeudet ja demokratia Venäjällä - mahdollon yhtälö? 3000€
21. **Linna, Martti**, Husula
Metsänhoitoa Suomen Karjalan kannaksella -tietokirja, 2500€
22. **Meriläinen, Rosa**, Tampere
Feministin käsikirja, 5200€
23. **Pajukaarre, Liisa**, Heinävesi
Johannes Karhapään elämä (1884 - 1918) -tietokirja, 3900€
24. **Raevaara, Tiina**, Sipoo
Tiedeosaston perustaminen kirjallisuus- ja kulttuurilehti Säröön, 1800€
25. **Saarnia, Pirjo**, Kukkila
Irti makeanhimosta -tietokirja, 3000€
26. **Salo, Ulla**, Porvoo
Perinnemaisemat ja niiden kasvit -tietokirja, 3000€
27. **Saxell, Jani**, Helsinki
Vaihtoehtoinen USA -tietokirja, 2000€
28. **Sten, Jan**, Esbo
Din för evigt? Utmaningar med at ha företag i familjen -tietokirja, 2000€
29. **Sääksjärvi, Ilari Eerikki**, Naantali
Tutkimusmatka sademetsään - lasten ja nuorten tietokirja ja maailman sademetsistä -tietokirja, 2500€
30. **Tarkka, Jukka**, Espoo
Hirminen asia - Sotasyllisyys ja historian taito -tietokirja, 5000€
31. **Waronen-Rantamäki, Aune**, Kristiinankaupunki
Radio-ohjelma Aistimatka, 1500€
32. **Vekki, Pirkko**, Helsinki
Arkkitähdet - Rauni Palosen paperinukketaide -tietokirja ja -näyttely, 3000€
33. **Vuorela, Ville**, Vantaa
Elämäpeli-tietokirja, 2000€

sekä kolme henkilöä, jotka eivät halua tietojään julkais-tavan.

Kirjastojen ostotukijärjestelmä

Laatukirjatuki on opetusministeriön vuosittain kuntien kirjastoille myöntämä ostotuki. Ostotuen piiriin kuuluvat kaikki Suomen kunnat Ahvenanmaan kuntia lukuun ottamatta. Kirjastot saavat ostotukilistat, joihin on koottu vähälevikkisinä pidettäviä, laadukkaiksi katsottuja nimikkeitä, jotka ovat pääsääntöisesti ilmestyneet edellisellä vuonna ja joita kirjastot voivat tilata tukisummalla.

Kirjastojen ostotuki on kirjallisuuden tukimuoto. Nimikkeiden formaatti voi olla muu kuin painettu kirja, kuten viittomakielinen kirjallisuus tai äänikirjat, mutta kyse on nimenomaan kirjallisuudesta. Oppikirjat, sanakirjat ja tieteelliset tutkimukset ovat tukimuodon ulkopuolella.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta laatii esityksen opetusministeriölle ostotukilistan tietokirjoista. Neuvottelukunnan ja valtion kirjallisuustoimikunnan laatima yhteinen tieto- ja kaunokirjallisuuden ostotukilista vuodelle 2008 on ladattavissa BTJ:n sivuilta.¹

Järjestetyt seminaarit ja muut tapahtumat

Neuvottelukunnan järjestämien tapahtumien tarkemmat ohjelmatiedot ja esitykset pyritään pääsääntöisesti julkaisemaan neuvottelukunnan verkkosivuilla.²

TIETOKIRJA.FI

Ensimmäinen TIETOKIRJA.FI-tapahtuma³ järjestettiin Helsingissä Tieteiden talolla 31.8.–1.9.2007. Tarkoituksena oli luoda tietokirjallisuudelle oma tapahtuma, jossa tietokirjallisuuden koko kirjo, lukijat ja tietokirjailijat kohtaavat. Tapahtuma järjestetään Helsingissä joka toinen vuosi; väli vuosina TIETOKIRJA.FI järjestää ohjelmaa muiden kirjallisuustapahtumien yhteydessä.

TIETOKIRJA.FI-tapahtuman järjestivät yhteistyössä tietokirjallisuuden alan eri toimijat. Mukana ovat olleet mm. FILI – Suomen kirjallisuuden tiedotuskeskus, Suomen tietokirjailijat ry, tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. Järjestämistä tukivat Suomen Kirjasäätiön tietokirjarahasto ja WSOY:n kirjallisuussäätiö. Käytännön järjestelyistä vastasi Tietokirjallisuuden edistämiskeskus.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan pääsihteeri Reetta Kettunen jatkaa edelleen ohjelmatyöryhmän ja järjestelytoimikunnan jäsenenä.

Toimivuoden aikana TIETOKIRJA.FI-tapahtuma jalkautui Tampereen Henki ja elämä -kirjamessuille (16.2.2008), Jyväskylän kirjamessuille (13.4.2008) ja Oulun yöttömän yön kirjamessuille (16.5.2008).

1 <http://www.btj.fi/?file=435>

2 <http://www.tjnk.fi/ajankohtaista.shtml>

3 <http://www.tietokirja.fi/>

Turun kirja- ja tiedemessut 5.–7.10.2007

Neuvottelukunta oli yksi Turun kirjamesseujen perustajayhteisöistä ja on vuosittain osallistunut tapahtumaan omalla osastollaan. Kirjamesseille on tuotettu myös oheisohjelmaa yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Neuvottelukunnan puheenjohtaja on vuodesta 2000 lähtien toiminut kirjamesseujen päätoimikunnan puheenjohtajana ja osallistunut jäsenenä tiedemessujen päätoimikunnan työskentelyyn. Neuvottelukunnan pääsihteeri on osallistunut kirjamesseujen päätoimikunnan työskentelyyn kesästä 2006 alkaen.

Vuonna 2007 neuvottelukunnan teemana oli Yhdenvertaisuus. Ohjelmatarjonta tuki Euroopan yhdenvertaisten mahdollisuuksien teemavuotta 2007 ja sen erityistavoitteita.

Tasavertaisen tiedonvälityksen haasteet - asiantuntijaseminaari 5.10.2007

Tasa-arvoisen tiedonvälityksen toteutumiseen liittyy monta haastetta. Saadakseen paremman kuvan tilanteesta Suomessa tiedonjulkistamisen neuvottelukunta pyysi eri tahoja ja toimijoita määrittämään kolmesta viiteen ongelmaa, jotka liittyvät tasa-arvoisen tiedonvälityksen toteutumiseen.

Asiantuntijapaneelikeskustelussa haettiin vastauksia tasavertaisen tiedonvälityksen haasteisiin. Keskustelun taustamateriaalina toimii em. kyselyn yhteenveto Oikeus hankkia, vastaanottaa ja tuottaa tietoa - tasavertaisen tiedonvälityksen haasteet, joka julkaistiin tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan julkaisusarjassa.

Seminaarin alustivat toiminnanjohtaja Burhan Hamdon Hakunilan kansainvälisen yhdistyksestä, johtaja ja päätoimittaja Hannu Virtanen Selkokeskuksesta, pääsihteeri Sari Loijas valtakunnallisesta vammaisneuvostosta ja asiamies Jarmo Heikkilä Suomen Journalistiliitosta.

Monitieteinen ihmisyys -muistoseminaari 5.10.2007

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta, Suomen tiedetoimittajain liitto ja Tieteellisten seurain valtuuskunta järjestivät seminaari- ja keskustelutilaisuuden, jonka teemana oli monitieteinen ihmisyys. Alustajina olivat professori Kari Enqvist, professori Riitta Hari ja professori Matti Sintonen, ja he tarkastelivat, miten ihminen on kehitty-

nyt ja mitä ihminen on biologisena, yhteiskunnallisena, kulttuurisena olentona. Tilaisuuden juonsi tiedottaja, VTK Timo Niitemaa.

Tilaisuus oli Tieteellisten seurain valtuuskunnan pitkäaikaisen tiedotuspäällikkö Jan Rydmanin (k. 31.3.2007) muistoseminaari.

Kolme tarinaa tiedonvälityksestä -lavakeskustelu 6.10.2007

Oikeus hankkia, vastaanottaa ja tuottaa tietoa kuuluu jokaiselle! Miten uussuomalaisten osallisuus tiedontuottamisessa onnistuu nyky-Suomessa?

Keskustelijoina toimittaja Maila-Katriina Tuomisen johdolla olivat koulutuspäällikkö Atanas Aleksovski ja toimittaja Abdi Wali Hashi.

Muunmaalaisuuden kuva suomalaisessa populaarikulttuurissa -lavakeskustelu 7.10.2007

Populaarikulttuuri heijastaa kansakunnan ja ajan ilmiöitä. Miten muukalaisuutta on kuvattu kotimaisessa viihdetarjonnassa; heijastuuko uussuomalaisuus nykytarjonnassa? Opimme viihteen avulla hyväksymään omat ennakkoluulomme ja toiset kulttuurit?

Keskustelijoina olivat elokuva- ja televisiotieteen dosentti Veijo Hietala, toimittaja Heikki Kauhanen ja lukiolainen Ulla Bang. Keskustelun juonsi Reetta Kettunen.

Tiedevalistus ja viestintä – idealismia, politiikkaa vai kauppatavaraa -muistoseminaari 26.10.2007

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta, Tieteellisten seurain valtuuskunta ja Suomen tiedetoimittajain liitto ry. järjestivät Helsingin kirjamesseilla tiedeviestintää käsittelevän seminaari- ja keskustelutilaisuuden. Tilaisuuden alustivat päätoimittaja Jali Ruuskanen, professori Esko Valtaoja Turun yliopistosta ja professori Esa Väliverronen Helsingin yliopistosta. Tilaisuuden juonsi tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan pääsihteeri Reetta Kettunen.

Seminaari oli toinen Jan Rydmanin muistoseminaari. Seminaarin otsikko oli Jan Rydmanin pitämistä luennoista.

Science in society -seminaari 18.4.2008

Seminaarin pääesiintyjänä oli Dr. Paraskevas Caracostas, Chief Policy Advisor, DG Research, Science, Economy and Society, ja se järjestettiin hänen Suomen vierailunsa yhteydessä.

Seminaari järjestettiin yhteistyössä Suomen Akatemian ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan kanssa.

Tutkimus, aineistot ja avoimuuden rajat -seminaari 21.4.2008

Tutkimuksen tietovarantojen tehokas käyttö tutkimuksen ensivaiheessa ja kerätyn aineiston jatkokäyttö sekä olemassa olevat laadukkaat tutkimusaineistot antavat suomalaiselle tutkimukselle kilpailuedun. Tieteellisen tiedon avoimen käytön periaate edistää tiedon saatavuutta ja käyttöä. Tutkimusaineistojen kohdalla avoimuudella on rajansa. Tutkimusta ei voida toteuttaa ilman että samalla huolehditaan hyvästä tieteellisestä käytännöstä, tutkimusetiikan periaatteista ja pelisäännöistä. Seminaarin tavoitteena oli pohjustaa kansallista keskustelua tutkimusaineistojen jatkokäytön tehostamisesta sekä edistää tutkimusaineistojen hyvän tieteellisen käytännön mukaista hyödyntämistä.

Seminaari järjestettiin yhteistyössä tutkimuseettinen neuvottelukunnan ja Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskukseen (Stakes) tutkimuseettinen toimikunnan kanssa.

Kulturmöten - ett finsk-svensket miniseminarium med anledning av Delegationen för informations-spridnings besök i Sverige 22.5.2008

Seminariets syfte var att granska olika kulturer som producenter och förmedlare av information. Mekanismerna inom informationsförmedlingen i Finland och Sverige jämförs, liksom likheterna och skillnaderna i journalistiken. Under seminariet ställer vi oss frågan huruvida alla befolkningsgrupper i ett land har lika möjligheter att vara med och producera information och överhuvudtaget att delta i samhällets verksamhet. Och hur fungerar forskarnas dialog med övriga samhället?

Seminaari järjestettiin yhteistyössä Suomen Tukholman suurlähetystön kanssa. Seminaarissa puheenjohtaja toimi kulttuurineuvos Anna-Maija Marttinen ja puheenvuoro-

ja pitivät suurlähettiläs Alec Aalto, generaldirektör Pär Omling, (Vetenskapsrådet), samordnare Josefin Claesson, (Globaliseringsrådet), forskningsdirektör Mats Rolén (Riksbankens Jubileumsfond) sekä chefredaktör Nils Funcke (Riksdag & Departement). Vierailudelegation seuraavat jäsenet valmistautuivat vastauspuheenvuoroihin: Lena Huldén, Kirsi Lindroos, Jussi Nuorteva, Martti Paananen ja Helena von Troil.

Neuvottelukunnan julkaisut

Toimivuonna aloitettiin tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan verkkojulkaisusarja. *Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan julkaisuja* -sarjassa (ISSN 1797-1276) julkaistaan toiminnan yhteydessä syntyneitä ja siihen liittyviä muistioita, raportteja ja muuta aineistoa. Sarjan URL on <http://www.tjnk.fi/julkaisut.shtml>.

Toimivuonna sarjassa julkaistiin kolme julkaisua:

3/2007: *Tiede ja yhteiskunta -työryhmämuistion kartoituskeskelyn yhteenveto*

Yhteenveto tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan ja opetusministeriön kartoituksesta, miten tiede ja yhteiskunta -työryhmän muistion (OPM 2004:8) haasteisiin on vastattu.

(Kettunen Reetta ja Kaunismaa Eeva, toim.)

2/2007: *Oikeus bankkia, vastaanottaa ja tuottaa tietoa - tasavertaisen tiedonvälityksen haasteet*

(Kettunen Reetta, toim.)

1/2007: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan toimintakertomus kesäkuu 2006 - toukokuu 2007

Lisäksi neuvottelukunta uusi esitteensä ja osallistui Research.fi 2007 -tietolehden tuottamiseen.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan laatimat tiedotteet ovat Internetissä.¹

Muu vaikuttaminen

Tiede yhteiskunnassa ja EU:n tutkimuksen puiteohjelma

Tutkimuksen 7. puiteohjelmassa (2007–2013) tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutusta tukevaa erityisohjelmaa nimitetään Tiede yhteiskunnassa -ohjelmaksi. Neuvotte-

¹ <http://www.tjnk.fi/ajankohtaista.shtml>

lukunnan pääsihteeri jatkaa Suomen Akatemian tukiryhmän jäsenenä ja toimii erityisohjelman toisena kansallisena yhteyshenkilönä.

Kansallisen tukiryhmän tehtävänä on osaltaan keskustella sekä Suomen kannoista ajankohtaisiin ohjelmakomiteoissa esillä oleviin asioihin että ennakoida toimintaa pidemmällä aikavälillä ja edistää tarvittavia toimenpiteitä.¹

EUROSIS-hanke

Neuvottelukunta osallistuu 33 maan muodostaman yhteistyöverkoston toimintaan, joka saa rahoituksensa tutkimuksen 7. puiteohjelman Tiede yhteiskunnassa - erityisohjelmasta. EUROSIS-hanke² on kaksivuotinen (alkanut 1.2.2008) ja verkottaa kansalliset Tiede yhteiskunnassa -yhteyshenkilöt toisiinsa.

Neuvottelukunnan pääsihteerin vastuulla on selvitystyö ”Probing the landscape of dissemination of scientific information to politicians”.

Tiede ja yhteiskunta -työryhmämuistion kartoituskysely

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja opetusministeriö suorittivat kartoituskyselyn, miten kansalliset toimijat ovat toteuttaneet niitä suosituksia ja ehdotuksia, joita opetusministeriön Tiede ja yhteiskunta -työryhmä esitti muistiossaan vuonna 2004 (opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004:28). Yhteenvetona voidaan todeta, että vaikka kaikkia esitettyjä suosituksia ja ehdotuksia ei ole toteutettu esitetyn kaltaisina, muistio on vaikuttanut myönteisesti tieteen ja yhteiskunnan väliin vuorovaikutussuhteisiin.

Kyselyn yhteenveto on julkaistu neuvottelukunnan julkaisusarjassa (3/2007).³

Yhteistyö eettisten neuvottelukuntien kanssa

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta osallistui aktiivisesti kansallisten eettisten neuvottelukuntien yhteistyö-

1 Kauppa- ja teollisuusministeriön ohje (23.2.2007) *Toimintaohje Suomen edustajille EU:n tutkimuksen seitsemännen puiteohjelman toimeenpanoa valvovissa ohjelmakomiteoissa*

2 Virallisena osallistujana on Tieteellisten seurain valtuuskunta, sillä osallistumissääntöjen mukaan TJNK ei voi olla hakijana.

3 TJNK:n julkaisut verkossa <http://www.tjnk.fi/julkaisut.shtml>

verkon⁴ toimintaan. Yhteistyö vahvistaa suomalaista tutkimusetiikan kenttää, sillä tiedonjulkistamisen etiikka (infoetiikka) on osa tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan kiinnostuksen kohteita ja vastuualueita. Esimerkiksi tiedon luotettavuuteen ja tiedon hyödyntämiseen liittyvät kysymykset ovat osa hyvän tiedonjulkistamisen käytäntöjä.

Suomen tieteen ja teknologian tietopalvelu research.fi

Neuvottelukunta koordinoi Suomen tieteen ja teknologian verkkotietopalvelua, www.research.fi. Research.fi-tietopalvelu sisältää avaintilastoja sekä muuta Suomen tiedettä ja teknologiaa kuvaavaa tietoa. Palvelussa on myös linkkejä syventävään taustatietoon: tilasto- ja muihin julkaisuihin, asiakirjoihin sekä tietokantoihin.

Pääsihteeri toimii Research.fi-projektiryhmän vetäjänä. Projektiryhmä kokoontui toimivuotena kaksi kertaa.

Opetusministeriö nimitti 31.3.2008 Research.fi-kehittämishankkeen, jonka puheenjohtajaksi kutsuttiin neuvottelukunnan pääsihteeri. Yhteistyöprojektin tehtävänä on 31.12.2008 mennessä:

1. selvittää research.fi-sivuston ajankäytön vaatimat kehittämistoimet, jotta järjestelmä tuottaa nykyistä paremmin ajantasaista ja keskeistä tietoa; sekä
2. tehdä ehdotus sivuston ylläpidosta, sivustoon liittyvästä esitemateriaalista ja yhteistyön organisoinnista.

Neuvottelukunta osallistui *Research in Finland* -tietolehden tuottamiseen vuonna 2007.

Keskeiset seminaarit, vierailut ja matkat

- Puheenjohtaja ja sihteeri vierailivat Tartossa ja Tallinnassa 26.–28.8.2007. Matka aineena oli yhteistyön edistäminen Tiede yhteiskunnassa -asioissa. Vierailun aikana tavattiin edustajia mm. Viron opetus- ja tiedeministeriöstä, Archimedes säätiöstä, Tarton yliopistosta, Tiedekeskus Ahhaan:n säätiöstä, Eestin tiedeakatemiasta ja Suomen Viron-instituutista. Lisäksi tavattiin Viron parlamentin puhemies, professori Ene Ergma.
- Puheenjohtaja toimi 26.9.2007 puheenjohtajana Filosofia.fi-portaalin avajaistilaisuudessa Tieteiden talolla. Neuvottelukunta on tukenut portaalin kehitytyötä.

4 Lisätietoa kansallisista tutkimusetiikasta neuvottelukunnista <http://www.research.fi/nakokulmia/tutkimusetiikka>

- Kansallisarkiston syksyllä 2007 järjestämässä Valtio palkitsee -näyttelyssä esiteltiin valtiollisen palkitsemisen muotoja, mm. valtion tiedonjulkistamis-palkinnon vaiheita. Puheenjohtaja osallistui näyttelyn järjestämiseen ja piti 6.11.2007 näyttelyyn liittyvässä yleisöluentosarjassa esitelmän aiheesta Valtionpalkinnot. Esitelmät ilmestyi joulukuussa 2007 Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kustantamassa teoksessa *Valtio palkitsee - Staten belönar* (toim. John Störmsberg & Jussi Nuorteva & Christina Forssell). Teoksesta otettiin uusi painos helmikuussa 2008.
- Pääsihteeri esitteli neuvottelukunnan toimintaa Norjan tutkimuseettisen neuvottelukunnan jäsenille näiden Suomen vierailun yhteydessä 6.11.2007. Vierailun isäntänä toimi TUKIJA.
- Neuvottelukunta vieraili Tampereella 26.–27.11.2007. Vierailukohteina olivat Aamulehti, Suomen Nuorisokirjallisuuden instituutti ja Tampereen yliopiston kirjasto.
- Pääsihteeri piti esitelmän *Tieto käyttöön! Näkökulmia avoimeen julkaisemiseen* Jyväskylän yliopiston kirjaston 95-vuotisjuhlassa 28.11.2007.
- Puheenjohtaja ja pääsihteerin pitivät esitelmät Turun yliopiston historian laitoksen seminaarissa *Tulevaisuudessa menetetty menneisyys – historiantutkimus ja sähköiset aineistot* 10.1.22008. Puheenjohtaja aihe oli *Menneisyyden sähköinen säilyttäminen* ja pääsihteerin *Open access ja tiedon avoimuus*.
- Puheenjohtaja ja pääsihteeri osallistuivat 14.1.2008 kutsuttuina Suomalaisen Sanomalehtimiesliiton seminaariin Journalismin etiikka ja moraali Helsingin Suomalaisella Klubilla.
- Pääsihteeri luennoi Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun yksikön järjestämässä Mediaeettisessä seminaarissa 4.4.2008. Luento käsitteli tiedeviestintää ja sen etiikkaa.
- Pääsihteeri luennoi Helsingin yliopiston HEBIOT-koulutusohjelman järjestämällä Bioethics-kurssilla aiheesta *Science in society in practise* 17.4.2008.
- Neuvottelukuntavieraili Tukholmassa 22.–23.5.2008. Vierailun yhteydessä järjestettiin yhteistyössä Suomen Tukholman suurlähetystön kanssa miniseminaari *Kulturmöten - ett finsk-svensket miniseminarium med anledning av Delegationen för informations-spridnings besök i Sverige*. Muina vierailukohteina olivat Nobel-säätiö, Suomen Tukholman-instituutti sekä Tukholman suomalaisen seurakunnan Finska Kyrkan.

Muuta

Neuvottelukunnan varapuheenjohtaja Laura Kolbe on Tieteellisen kirjallisuuden käännöslautakunnan (Expertkommittén för översättning av finskspråkig facklitteratur till svenska) jäsen. Käännöslautakunta päättää FILI:n Suomenkielinen tietokirjallisuus ja tieteellinen kirjallisuus -apurahoista, jotka on tarkoitettu suomeksi kirjoitetun tietokirjallisuuden ja tieteellisen kirjallisuuden sekä humanististen ja yhteiskuntatieteellisten aikakausjulkaisujen kääntämiseen ruotsiksi.¹

Neuvottelukunnan jäsen Anu Mustonen on toimivuotena aktiivisesti kouluttanut tutkijoita ja tutkijakoulutettavia mediaesiintymisessä, luennoinut mediakasvatuksesta ja medialukutaidosta sekä toiminut edellä mainittujen alojen asiantuntijana eri toimissa. Lisäksi Mustonen osallistui asiantuntijapuheenvuorolla Suomen Journalistiliiton järjestämään keskustelutilaisuuteen, jossa Jokelan nuoret olivat vuoropuhelussa toimittajien kanssa (30.11.2007). Tapahtuma liittyi Jokelan koulusurmien käsittelyyn mediassa ja sen aiheuttamaan keskusteluun mediaetiikasta.

1 <http://www.finlit.fi/fili/fi/tuet/kaannostuet/ruotsiksi.html>

Neuvottelukunta vieraili Tukholmassa toukokuussa 2008: Ilari Hetemäki (vas.), Kirsi Lindroos, Martti Paananen, Jussi Nuorteva, Reetta Kettunen, Irina Kauhanen, Lena Huldén ja Risto Nieminen.

Kungliga biblioteketin hevoskastantajan alla: Terhi Tarkiainen (vas.), Risto Nieminen, Reetta Kettunen, Helena von Troil ja Irina Kauhanen.

luotettavuus
tuoreus
selkeys
rohkeus

luotettavuus
tuoreus

luotettavuus
tuoreus
selkeys
rohkeus

selkeys
rohkeus

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta
Hallituskatu 2 B
00170 Helsinki
p. (09) 2286 9236
info@tjnk.fi
<http://www.tjnk.fi>